

Beslutningsforslag nr. B 52

Folketinget 2011-12

Fremsat den 14. marts 2012 af Peter Skaarup (DF), Pia Adelsteen (DF), Karsten Lauritzen (V), Kristian Jensen (V), Tom Behnke (KF) og Lene Espersen (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indgåelse af aftaler om foranstaltninger, der sikrer effektiv udmøntning af afsoning i hjemlandet, efterforskning og kriminalitetsforebyggelse

Folketinget pålægger regeringen at optage forhandlinger med EU-medlemsstater og andre relevante stater om foranstaltninger, der effektivt kan understøtte samarbejde om

domfældte udlændinges afsoning i hjemlandet og om samarbejde, der skal styrke efterforskningen og den forebyggende indsats over for grænseoverskridende kriminalitet.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med forslaget er at etablere en række foranstaltninger og samarbejder, der sikrer, at den fælleseuropæiske lovgivning vedr. EU-borgeres afsoning i hjemlandet, som Danmark tiltrådte den 5. december 2011, bliver så effektivt udmøntet som muligt. Desuden bør der tages initiativ til et bilateralt samarbejde med en række lande, der har til formål at styrke efterforskningen og forebyggelsen af grænseoverskridende kriminalitet, som begås i Danmark, sådan som det allerede kendes fra lignende samarbejder, som Norge har indgået.

I forhold til relevante ikke-EU-lande bør der desuden optages forhandlinger om bilaterale aftaler om overførsel af domfældte til afsoning i hjemlandet efter samme retningslinjer, som gælder i de EU-retlige bestemmelser, der for nylig er trådt i kraft. Sådanne bilaterale overførselsaftaler har Norge indgået med EU-medlemsstaterne Rumænien, Letland og Litauen, forud for at de fælleseuropæiske regler er trådt i kraft. Det synes derfor muligt for Danmark at indgå lignende aftaler med stater, der ikke er medlem af EU, og som derfor ikke omfattes af de nye EU-regler om overførsel af domfældte til afsoning i hjemlandet.

Initiativerne vil kunne bidrage til, at domfældte fra de pågældende lande ikke udvikler kriminelle netværk her i Danmark i forbindelse med afsoning. Det vil endvidere kunne afskrække nogle fra at tage til Danmark for at begå kriminalitet i det hele taget. Endelig vil et effektivt samarbejde om overførsel af domfældte til afsoning i hjemlandet kunne frigive fængselskapacitet i Danmark, hvilket der er hårdt brug for.

I forhold til efterforskning og forebyggelse kan samarbejdet bestå dels i bistand til oplæring og uddannelse af de pågældende landes myndighedspersoner, herunder politifolk, og dels af et samarbejde, hvor politifolk fra Danmark og de pågældende lande samarbejder tæt om optrævlingen af kriminelle banders aktiviteter. Sådanne initiativer bør især tages, i forhold til lande hvis borgere i de senere år stadig hyppigere idømmes og afsoner en frihedsstraf her i landet, herunder borgere fra nyere EU-medlemsstater som Rumænien, Litauen og Polen.

EU-retten på området

Som det bl.a. fremgår af justitsministerens svar af 29. februar 2012 på Retsudvalgets alm. del spørgsmål nr. 421 er de relevante lovændringer vedrørende overførsel af domfældte til afsoning i hjemlandet trådt i kraft i Danmark den 5. december 2011 (se også lov nr. 347 af 14. maj 2008 samt Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1044 af 3. november 2011). Loven gennemfører i dansk ret bl.a. EU's rammeafgørelse om anvendelse af princippet om gensidig anerkendelse på domme i straffesager om idømmelse af frihedsstrafe eller frihedsberøvende foranstaltninger med henblik på fuldbyrdelse i Den Europæiske Union (2008/909/RIA). Derved forpligtes Danmark på det ovenfor omtalte EU-retlige

grundlag, der som udgangspunkt forpligter EU-medlemsstaterne, efter anmodning fra en anden EU-medlemsstat, til at modtage egne borgere til afsoning af frihedsstraffe, idømt ved en domstol i det pågældende andet land, f.eks. i Danmark. Da der er tale om afsoning af idømt straf, vil der i praksis formentlig mest blive tale om afsoning i hjemlandet for domme med strafudmålinger, der er væsentlig længere end den tid, den sigtede måtte have siddet varetægtsfængslet i Danmark. Dette må forventes især at gælde i narkosager, drabssager og sager, der indebærer f.eks. terrorismerelaterede domme, men også i et vist omfang i forhold til andre kriminalitetsformer, f.eks. grove røverier, herunder hjemmerøverier.

Som det fremgår af ministerens svar på Retsudvalgets alm. del spørgsmål nr. 421 har en række EU-medlemsstater endnu ikke implementeret rammeafgørelsen i national ret ved den direktivfastsatte frist herfor (den 5. december 2011). Polen har endda fået godkendt en midlertidig undtagelsesbestemmelse om udsættelse af implementering, således at Polen kun er forpligtet til at modtage domfældte til afsoning, hvis dommen er afsagt efter den 5. december 2016, dvs. en 5-års-udsættelse. Ifølge ministeren forventes størstedelen af medlemsstaterne at have gennemført den nationale implementering ved udgangen af 2012, men der vil fortsat være en periode derudover, hvor også andre lande end Polen ikke har gennemført den nødvendige nationale lovgivning, og dermed ikke er forpligtet til at modtage egne statsborgere til afsoning i hjemlandet i det omfang, de nye EU-regler tilsiger. F.eks. har Tyskland ikke foretaget den nationale implementering rettidigt, og man har fra tysk side meddelt, at man ikke forventer at gøre det fuldt ud før i løbet af 2013.

Også efter landene har implementeret EU-reglerne nationalt, må det forventes, at en overførsel af domfældte kan blive en forholdsvis langstrakt proces, og hvor konkret henvisning til aktuel mangel på fri fængselskapacitet i fuldbyrdeslandet må i praksis formodes at ville kunne forhindre, at sådanne overførsler af dømte sker hurtigt og effektivt. Hvad er konsekvenserne, hvis det på denne måde trækker ud? Vil en medlemsstat kunne afvise at modtage sin domfældte borger, hvis overførslen i praksis trækker ud, så vedkommende kun mangler at afsone op til 6 måneder, som ifølge rammeafgørelsen er en af de formelle grunde, fuldbyrdeslandet kan angive til at afvise overførslen?

Det fremgår af ministerens besvarelse af 29. februar 2012 af Retsudvalgets alm. del spørgsmål nr. 423, at der alene i 2011 var 568 personer uden dansk statsborgerskab, som blev løsladt i Danmark med en udvisningsdom, og at der pr. 6. februar 2012 var 206 indsatte, der var dømt til udvisning ved løsladelsen. Tallene indikerer, at hvis der allerede fandtes effektive samarbejder om overførsel af domfældte, ville mange af disse ikke afsone deres straf i Danmark. Selv om EU-medlemsstaterne, ifølge ministerens svar på Retsudvalgets alm. del spørgsmål nr. 421, nu er gået i gang med at

drøfte, hvilke fælles europæiske tiltag der på sigt kan fremme udmøntningens effektivitet, mener forslagsstillerne uagtet tiltagene på EU-niveau, at den ovenfor beskrevne status taler for, at Danmark kan drage stor nytte af egne samarbejder med relevante lande, der sikrer, at afsoning i hjemlandet hurtigst muligt effektueres, og at der konkret samarbejdes tættere med de pågældende lande om efterforskningen og forebyggelsen af grænseoverskridende kriminalitet.

De danske fængsler og arresthuse er fyldte

Forslagsstillerne lægger vægt på, at de danske fængsler allerede er fyldte, bl.a. pga. de stadigt flere østeuropæere, der afsoner frihedsstraf her i landet.

Ministeren har i sit svar på Retsudvalgets alm. del spørgsmål nr. 422 oplyst, at der den 2. februar 2012 var indsat 4.075 personer i Kriminalforsorgens fængsler og arresthuse, hvoraf 988 indsatte havde andet statsborgerskab end dansk. Dette svarer til en andel på 24 pct. Ministerens svar viser også, at en ret betydelig del af de indsatte uden dansk statsborgerskab pr. 2. februar 2012 var fra østeuropæiske lande. Blandt de 988 indsatte uden dansk statsborgerskab var således hhv. 78, 56 og 49 indsatte fra Rumænien, Litauen eller Polen.

En del af de 988 indsatte uden dansk statsborgerskab har fast tilknytning til Danmark i form af f.eks. fast bopæl i Danmark. Kriminalforsorgens nyeste offentliggjorte opgørelse af indsattes baggrund kombineret med deres tilknytning til Danmark er en opgørelse fra den 2. november 2010. Den viser, at andelen af udlændinge uden tilknytning til Danmark udgjorde 25,7 pct. i Københavns fængsler, og for resten af landet var der tale om hhv. 16,6 pct. af de indsatte i arresthuse og 9,8 pct. i de lukkede fængsler. I alt sad der den 2. november 2010 424 indsatte uden fast tilknytning til Danmark. De var registreret som enten turist, person med ulovligt ophold i Danmark eller asylansøger (se Direktoratet for Kriminalforsorgens opgørelse af indsatte og klienters etniske baggrund pr. 2. november 2010, publiceret maj 2011 på www.kriminalforsorgen.dk).

Hvis regeringen indgik aftaler om effektiv overførsel af domfældte om intensiveret samarbejde i forhold til efterforskning og forebyggelse af grænseoverskridende kriminalitet med relevante stater, hvorfra relativt mange afsoner straffe i Danmark, ville det kunne bidrage til at reducere presset på de fyldte danske fængsler. Mere fri fængselskapacitet i Danmark ville tilmed kunne bidrage til at afhjælpe den lange og uacceptable ventetid, der i dag kan være for voldsofre, førend en dømt gerningsmand kan komme til at afsones sin straf i et dansk fængsel.

Forslagsstillerne mener på den baggrund, at regeringen kan gøre meget mere end blot at afvente, at alle EU-medlemsstater implementerer EU-rammeafgørelsen om overførsel af domfældte til afsoning i hjemlandet og bliver enige om eventuelle fælleseuropæiske retningslinjer for samarbejdet

om udmøntningen af overførslen af domfældte til afsoning i hjemlandet.

De norske initiativer

Danmark kan tage ved lære af Norge og eventuelt om muligt endda indgå et samarbejde med Norge om at få lov at benytte nogle af de foranstaltninger Norge allerede har fået etableret i Rumænien, Litauen og Letland, i det omfang Danmark måtte have behov, og i det omfang der ville kunne opnås en aftale med Norge herom.

Folketingets Retsudvalg aflagde i august 2010 et besøg i Oslo hos den daværende norske justitsminister, Knut Storberget, og af samtalen omkring de daværende norske overvejelser og erfaringer fremgik det, at de generelle fælleseuropæiske regler ikke er nok for et land, der som Norge oplever et stort pres på fængselskapaciteten fra et stigende antal afsonende udlændinge uden tilknytning til landet. Norge ønsker at tilslutte sig de fælleseuropæiske regler via en aftale mellem Norge og EU, men der er ifølge nordmændene behov for at bygge ovenpå de europæiske initiativer med bilaterale aftaler om tættere samarbejde, herunder om afsoning i hjemlandet og politisamarbejde m.m. i forhold til de lande, hvorfra et stigende antal personer kommer til Norge, hvor de begår kriminalitet og idømmes frihedsstraf.

Det norske justitsministerium kunne ultimo april 2011 præsentere Norges senest indgåede samarbejde på dette felt, hvilket er med Letland. Norge har ifølge de fremlagte oplysninger konkret bidraget til, at der opføres en ny afdeling ved det lettiske ungdomsfængsel Cesis. Den lettiske fængselsafdeling finansieres af midler, som Norge bidrager med til EU, de såkaldte EØS-midler. For perioden 2009-2014 vil Letland modtage ca. 72 mio. euro i EØS-midler, og godt 13 mio. euro skal bruges på projekter inden for justitsvæsenet og indenrigssektoren på områder som bl.a. oplæring af politipersonel, øget brug af alternative strafformer, herunder afsoning med elektroniske kontrolforanstaltninger og ikke mindst bygning af en ny afdeling ved et andet lettisk fængsel (Olaine-fængsel). Afdelingen skal ifølge det norske Justitsministerium erstatte fængselspladser i resten af Letland, som ikke lever op til europæisk standard. Den nye afdeling skal også være rettet mod bedre udslusning og håndtering af løsladelsesproblematikker (se pressemeddelelserne »Signerte soningsoverføringsaftale med Latvia« og »Flere skal sone i hjemlandet«, lagt på det norske Justisdepartements hjemmeside den 29. april 2011 under www.regjeringen.no).

Norge har desuden tilbage i 2008 indgået et tæt politisamarbejde med Rumænien om bekæmpelse af organiseret kriminalitet, særligt menneskehandel, overgreb mod børn og økonomisk kriminalitet. Ud over at udveksle information vil norsk og rumænsk politi ifølge det norske justitsministerium kunne bistå hinanden i konkrete sager, som efterforskes. Samarbejde om oplæring og uddannelse er ifølge de fremlagte oplysninger også elementer i samarbejdet (se pressemeddelelsen »Norge har inngått politisamarbeid med Roma-

nia«, lagt på det norske Justisdepartements hjemmeside den 14. marts 2008 under www.regjeringen.no).

Forslagsstillerne mener på denne baggrund, at man fra den danske regerings side bør tage initiativ til at tilvejebringe et

tættere samarbejde om effektiv udmøntning af afsoning i hjemlandet, efterforskning og kriminalitetsforebyggelse i forhold til de lande, som mange af de udenlandske borgere, der begår kriminalitet i Danmark, har tilknytning til.

Skriftlig fremsættelse

Peter Skaarup (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indgåelse af aftaler om foranstaltninger, der sikrer effektiv udmøntning af afsoning i hjemlandet, efterforskning og kriminalitetsforebyggelse

(Beslutningsforslag nr. B 52)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.